

AVGVSTINI
BARBOSÆ

I.V.D. LVSITANI,
PROTONOTARII APOSTOLICI
& sacre Congregationis Indicii Consultoris,

COLLECTANEA
Ex Doctoribus tum priscis, tum neotericis

In CODICEM Justiniani.
TOMVS PRIMVS

TRES LIBROS PRIORES CODICIS CONTINET,
Cum Summarijs, & sex Indicibus, I. & II. Titulorum, III. Legum, IV. Authentiarum,
V. Legum incidenter discussarum, VI. Rerum & verborum notabilium.

Opus tam in scholâ, quàm in foro versantibus apprime necessarium, ac utile.

PRODIT NUNC PRIMUM

LUGDVNI.
Sumptibus GABRIELIS BOISSAT, & Sociorum.

M. DC. XXXVII.

PRIVILEGIO REGIS

*Don Sebastian Leano
Cum*

Regi Regum,
ET

DOMINO

DOMINANTIVM,

AVGVSTINVS BARBOSA

D. D. D.

VI potius quàm tibi, (SAPIENTISSI-
ME LEGISLATOR, ET SVMMÆ RE-
RVM OMNIVM ARBITER,) has meas
in Iustinianum Codicem elucubrati-
ones, & primum Collectaneorum volu-
men offeram, cum à te omnis vera iuris
notitia deriuetur. Æquiusne aliquid
esse potest, quàm vt radij ad suum So-
lem, stillæ ad riuos, riuus & aquarum
diuortia ad fluuium, fluuij denique ad

fontes, imò fontes & scaturigines ad Oceanum tanquam ad pri-
mam scatebram reuocentur? vt tu Salomonis verbis nos admones,
Omnia flumina intrant in mare, & mare non redundat: ad locum, unde Ecd. 1.
exiunt flumina, reuertuntur, vt iterum fluant. v. 7. Tu, scilicet, SVPPREME
RERVM OMNIVM PARENS, legem æternam, id est, primigeniam
in ipsâ æternitatis immensitate & ante omnia temporum spatia
mente complexus es, & illam ipsam tunc longè illustriùs promul-
gasti, vt cum Angelico Doctore loquar, quam postea in Sinæo
& fumanti Orebi vertice repetito tonitruorum fragore, & inter-

COLLECTANEA DOCTORVM

In Codicem IUSTINIANI.

IN SUPERScriptionem, ET PROE MIUM.

SUMMARIVM.

- 1 Nomen Domini in principio cuiusque rei invocandum.
- 2 Cura divini Nominis praesidium nihil quicquam moliri possunt.
- 3 Initium bonum sequitur ex invocatione divini nominis.
- 4 Reges Catholici Dei gratia regna sua promovere proficuntur.
- 5 Utile quam sit in principio cuiusque rei invocare divinum Nomen, seu nomen Domini.
- 6 Imperator vocatur Dominus.
- 7 Domini nomen est nomen superioritatis, & proprium Principum.
- 8 Imperatores plures nomine Domini vocari alij prohibuerunt.
- 9 Othavianus Augustus prohibuit ne dominus appellaretur.
- 10 Dominus dicitur Hispanicè, & Gallicè Señor, à particula senior.
- 11 Philippus II. pro Regno Castella, Legionis, & Lusitania legemtulit super illis, qui dominum appellari possent.
- 12 Verbum Don in Hispania, unde originem duxerit.
- 13 Iustinianus cur sic dicitur, & à qua familia originem duxerit.
- 14 Augustus dicebatur Iustinianus, eo quod illi Deum omnia proficere pollicebatur felicibus augurijs, & signis.
- 15 Codex cur ita dicatur.

aliter enim cura divini Nominis praesidium nihil quicquam moliri possunt, quia omne datum optimum, & omne donum perfectum desinitum est, ut ait S. Iacobus epist. 1. tum etiam, quia omne causatum principium debet referri ad principium, quod est ipsius causa, & maxime ad principium, quod est prima causa causarum, sicut est Deus, ut tradit Bald. in hoc praem. num. 1. praesertim quia ex invocatione divini nominis bonum sequitur initium, melius medium, optimus finis. § nos igitur, in authent. quomodo oport. Episcop. gloss. verbo in nomine in authent. de hered. & falcid. Quamobrem prudenter Sacerdissimi Portugaliae Reges huius religiose institutionis memores suis tuculis persequunt, Philippus Dei gratia Rex Portugalia, &c. sui imperij gloriam omnipotentis Deo tribuentes palam Christiana pietate ab eo sui imperij lora accipere profitentes, iuxta D. Pauli testimonium 1. ad Corinth. 15. Gratia Dei sum id quod sum. Denique quam utile sit in principio cuiusque rei invocare divinum Nomen, seu nomen Domini, tradunt Constanianus noster Ioannes Vallenfius Peixotius super repar. Signoroi de Homodis ad rubr. infra qui admitt. num. 1. Mozz. de contractib. tit. quomodo contractus deficiat, num. 27. cum multis seqq. Sebast. Medices in tract. de defensionib. p. 1. num. 14. Fr. Paulin. Berri Lucens. in practi. crimin. Regul. tit. 4. in princ. num. 6. Stephan. Gratian. Archiep. decis. 1. à num. 1. Iure & eleganter Cald. Peccata de empiriis, & vendit. cap. 1. à princip. usque ad num. 16. resolutentes non esse de substantia instrumenti invocationem divini nominis; & responderit Stephan. Gratian. d. decis. 1. num. 9. Iustinianum in presenti, & in l. 1. de veteri iure encl. & in l. Deo nomen, C. de Episcop. & cleric. cum similibus, in quibus habetur esse incipiendum ab invocatione divini nominis, procedere de consilio, non autem de precepto.

Domini. Ergo Imperator vocatur Dominus, l. proxime, ibi, rogatus Domine Imperator, audiat me patienter, ff. de his, qui in re iudicant. delentur, ac Bartolus Iustinianum Imperatorem Dominum appellat in presenti, num. 7. Nam hoc nomen Domini, est nomen superioritatis, ut colligitur ex authent. habita, ad fin. infra. ne filius pro patre, & ex cap. gravem, de excessib. Pralat. & tradit Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 1. num. 25. ac proinde proprium est Principis, & Superioris,

In nomine Domini nostri Iesu Christi, &c. Praclare Iustinianus in principio hic, & in authent. de armis, in princ. collat. 6. nomen Domini invocavit, quia, ut rectè nos hortatur Apost. ad Colossent. cap. 5. Omne quodcumque facitis in verbo, aut in opere, omnia in nomine Domini Iesu Christi facite, gratias agentes Deo, & Patri per ipsum, in gloriam namq; Dei omnia peragenda sunt, ut idem Apostolus nos admonet, 1. ad Corinth. 4. 10. Barbos. Collect. in Cod. Tom. 1.

A

perioris,